

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 9 września 2020 r. *

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 92/43/EWG – Ochrona siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Artykuł 6 ust. 3 – Zakres stosowania – Pojęcia „przedsięwzięcia” i „zgody” – Odpowiednia ocena skutków planu lub przedsięwzięcia dla chronionego terenu – Decyzja przedłużająca okres zezwolenia na budowę terminalu regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego – Pierwotna decyzja oparta na uregulowaniu krajowym, które nie transponowało prawidłowo dyrektywy 92/43

W sprawie C-254/19

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez High Court (wysoki trybunał, Irlandia) postanowieniem z dnia 13 marca 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 26 marca 2019 r., w postępowaniu:

Friends of the Irish Environment Ltd

przeciwko

An Bord Pleanála

przy udziale:

Shannon Lng Ltd,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: J.-C. Bonichot (sprawozdawca), prezes izby, M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader i N. Jääskinen, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu Friends of the Irish Environment Ltd – F. Logue, solicitor, J. Kenny, BL, i J. Devlin, SC,
- w imieniu An Bord Pleanála – B. Magee, solicitor, F. Valentine, BL, i N. Butler, SC,
- w imieniu Komisji Europejskiej – C. Hermes i M. Noll-Ehlers, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: angielski.

po zapoznaniu się z opinią rzecznik generalnej na posiedzeniu w dniu 30 kwietnia 2020 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 6 ust. 3 dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. 1992, L 206, s. 7, zwanej dalej „dyrektywą siedliskową”).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Friends of the Irish Environment Ltd a An Bord Pleanála (agencją zagospodarowania przestrzennego, Irlandia, zwaną dalej „agencją”) w przedmiocie wydanej przez tę ostatnią decyzji o przyznaniu dodatkowego pięcioletniego terminu na budowę terminalu regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego ponad okres dziesięciu lat ustalony pierwotnie we wcześniejszej decyzji.

Ramy prawne

Prawo Unii

Dyrektywa siedliskowa

- 3 Zgodnie z art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej:

„Każdy plan lub przedsięwzięcie, które nie jest bezpośrednio związane lub konieczne do zarządzania gatunkiem terenu, ale które może na nie w istotny sposób oddziaływać, zarówno oddzielnie, jak i w połączeniu z innymi planami lub przedsięwzięciami, podlega odpowiedniej ocenie jego skutków dla danego terenu z punktu widzenia założeń jego ochrony. W świetle wniosków wynikających z tej oceny oraz bez uszczerbku dla przepisów ust. 4 właściwe władze krajowe wyrażają zgodę na ten plan lub przedsięwzięcie dopiero po upewnieniu się, że nie wpłynie on [nie wpłyną one] niekorzystnie na dany teren oraz, w stosownych przypadkach, po uzyskaniu opinii całego społeczeństwa”.

Dyrektywa OOS

- 4 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz.U. 2012, L 26, s. 1), zmieniona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. (Dz.U. 2014, L 124, s. 1) (zwana dalej „dyrektywą OOS”), definiuje w art. 1 ust. 2 lit. a) tiret pierwsze pojęcie „przedsięwzięcia” jako „wykonanie robót budowlanych lub innych instalacji lub systemów”.
- 5 Zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. c) tej dyrektywy „zezwoenie na inwestycję” oznacza „decyzję właściwego organu lub organów, na podstawie której wykonawca otrzymuje prawo do wykonania przedsięwzięcia”.

Prawo irlandzkie

- 6 Artykuł 40 ust. 1 Planning and Development Act 2000 (ustawy z 2000 r. o zagospodarowaniu przestrzennym i rozwoju), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym (zwanej dalej „PDA 2000”), stanowi:
- „Z zastrzeżeniem ust. 2 po upływie odpowiedniego okresu (jednakże bez uszczerbku dla ważności czynności podjętych przed upływem tego okresu) pozwolenie udzielone na mocy niniejszej części przestaje obowiązywać
- a) w przypadku nieprzystąpienia do realizacji objętej przedmiotowym pozwoleniem inwestycji w tym okresie – w odniesieniu do całej inwestycji; oraz
- b) w przypadku przystąpienia do realizacji inwestycji w tym okresie – w odniesieniu do nieukończonych w tym okresie części inwestycji”.
- 7 Artykuł 42 PDA 2000 przewiduje, że na wniosek zainteresowanego przedłuża się okres obowiązywania zezwolenia na inwestycję, jeżeli istotne roboty zostały wykonane na podstawie zezwolenia na inwestycję w trakcie początkowo ustalonego terminu, a przedsięwzięcie zostanie zrealizowane w rozsądnym terminie, lub gdy względy natury handlowej, gospodarczej lub technicznej, niezależne od woli wnioskodawcy, utrudniły w sposób istotny rozpoczęcie inwestycji albo wykonanie ważnych robót. W tym ostatnim przypadku nie można jednak przedłużyć okresu obowiązywania, jeżeli po dniu wydania zezwolenia do określonych w projekcie założeń inwestycji wprowadzono zmiany na tyle istotne, że realizacja przedsięwzięcia nie będzie już zgodna z wymogiem właściwego zagospodarowania przestrzennego danego obszaru i jego zrównoważonym rozwojem. Niezbędne jest również, by przedsięwzięcie nie było niezgodne z „wytycznymi ministerialnymi”.
- 8 Ponadto art. 42 PDA 2000 stanowi, że jeżeli inwestycja nie została rozpoczęta, lokalny organ zagospodarowania przestrzennego powinien upewnić się, że przed wydaniem zezwolenia na inwestycję została przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko, odpowiednia ocena lub obie te oceny. Ponadto dodatkowy termin nie może przekraczać pięciu lat, a wniosek o przedłużenie okresu zezwolenia na inwestycję może zostać złożony tylko raz.
- 9 Artykuł 50 PDA 2000 przewiduje, że ważność zezwolenia na inwestycję może zostać zakwestionowana jedynie w ramach postępowania sądowego, w terminie zawitym ośmiu tygodni, który może zostać przedłużony w pewnych okolicznościach.
- 10 Artykuł 146 B PDA 2000 ustanawia szczególną procedurę umożliwiającą zmianę zezwolenia na przedsięwzięcie dotyczące infrastruktury strategicznej.
- 11 Artykuł 146 B PDA 2000 przewiduje:
- „[...]”
- 3) Jeżeli [agencja] podejmie decyzję, że zmiana
- [...]”
- b) jest istotna, ustala ona, czy (i) dokona zmiany, (ii) dokonuje zmiany warunków danej inwestycji [...], która różniłaby się od zmiany sformułowanej we wniosku [...] lub (iii) odmawia dokonania zmiany.

4) Przed podjęciem decyzji zgodnie z ust. 3 lit. b) [agencja] ustala, czy zakres i rodzaj a) zmiany wymaganej na mocy ust. 1 i b) wszelkich innych zmian, które planuje na podstawie ust. 3 lit. b) ppkt (ii), są takie, że zmiana, gdyby została dokonana, mogłaby wywierać istotne skutki dla środowiska (i w tym względzie [agencja] musi przyjąć ostateczną decyzję w sprawie zakresu i charakteru każdej innej planowanej w ten sposób zmiany)”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 12 W dniu 31 marca 2008 r. agencja wydała zezwolenia na przedsięwzięcie budowy terminalu regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego na południowym brzegu estuarium rzeki Shannon w hrabstwie Kerry (Irlandia). Zezwolenie to (zwane dalej „pierwotnym zezwoleniem”) przewidywało, że roboty powinny być zrealizowane w terminie nieprzekraczającym dziesięciu lat.
- 13 Przedsięwzięcie to miało zostać zrealizowane w sąsiedztwie dwóch obszarów „Natury 2000”, a mianowicie specjalnego obszaru ochrony dolnego biegu rzeki Shannon (teren IE0002165) i obszaru specjalnej ochrony estuariów rzeki Shannon i rzeki Fergus (teren IE0004077).
- 14 Sąd odsyłający przypomina, że przed wydaniem pierwotnego zezwolenia Trybunał orzekł w wyroku z dnia 13 grudnia 2007 r., Komisja/Irlandia (C-418/04, EU:C:2007:780), że w ustawodawstwie irlandzkim nie dokonano prawidłowej transpozycji dyrektywy siedliskowej, w szczególności, jak wynika z pkt 230 i 231 tego wyroku, ponieważ odpowiednia ocena oddziaływania na środowisko na podstawie tej dyrektywy była utożsamiona z oceną wymaganą na podstawie dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz.U. 1985, L 175, s. 40).
- 15 Zdaniem sądu odsyłającego pierwotne zezwolenie nie zawierało odniesień ani do dyrektywy siedliskowej, ani do dwóch terenów chronionych, na które mogło mieć wpływ przedsięwzięcie rozpatrywane w postępowaniu głównym, ani też nie zawierało całościowych, precyzyjnych i ostatecznych ustaleń lub wniosków, które mogłyby rozwiązać z naukowego punktu widzenia wszelkie rozsądne wątpliwości co do skutków zamierzonych robót.
- 16 We wrześniu 2017 r. budowa terminalu nadal nie była rozpoczęta i inwestor zwrócił się do agencji na podstawie art. 146 B PDA 2000 z wnioskiem o przedłużenie okresu ważności pozwolenia na budowę. Przy tej okazji wskazał, że opóźnienie we rozpoczęciu robót wynika w szczególności ze zmian w Irlandii polityki w dziedzinie dostępu do krajowej sieci przesyłowej gazu, a ogólniej sytuacji gospodarczej tego państwa. Wniosek, który wpłynął do agencji, nie oznaczał żadnej materialnej zmiany budowl.
- 17 Pierwotne zezwolenie wygasło w dniu 31 marca 2018 r. bez przeprowadzenia jakichkolwiek robót.
- 18 W dniu 13 lipca 2018 r. agencja przyznała inwestorowi dodatkowy pięcioletni termin na realizację przedsięwzięcia budowy terminalu, to jest termin do dnia 31 marca 2023 r. (dalej „zezwolenie będące przedmiotem postępowania głównego”).
- 19 Z postanowienia odsyłającego wynika, że agencja przeprowadziła przy tej okazji ocenę oddziaływania na środowisko, w wyniku której uznała, że przedłużenie okresu realizacji badanego przedsięwzięcia budowlanego nie będzie miało znaczącego wpływu na środowisko.
- 20 Zezwolenie będące przedmiotem postępowania głównego zostało zaskarżone przed High Court (wysokim trybunałem, Irlandia) przez Friends of the Irish Environment.

21 W tych okolicznościach, uznając, że sprawa w postępowaniu głównym wywołuje trudności w wykładni prawa Unii, High Court (wysoki trybunał) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) Czy decyzja o przedłużeniu okresu obowiązywania zezwolenia na inwestycję stanowi wyrażenie zgody na przedsięwzięcie skutkujące koniecznością zastosowania art. 6 ust. 3 [dyrektywy siedliskowej]?
- 2) Czy którekolwiek z poniższych rozważań ma wpływ na odpowiedź na pytanie [pierwsze]?
- a) Zezwolenie na inwestycję (którego okres obowiązywania ma zostać przedłużony) zostało udzielone zgodnie z przepisami prawa krajowego, które nieprawidłowo przetransponowały dyrektywę siedliskową, gdyż w przepisach tych niewłaściwie utożsamiono odpowiednią ocenę w rozumieniu dyrektywy siedliskowej z oceną oddziaływania na środowisko w rozumieniu dyrektywy [85/337].
  - b) W pierwotnie udzielonym zezwoleniu na inwestycję nie wskazano, czy wniosek o udzielenie zezwolenia został rozpatrzony w ramach etapu [pierwszego], czy etapu [drugiego] art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej, ani też zezwolenie to nie zawiera »całościowych, precyzyjnych i ostatecznych spostrzeżeń i wniosków, które mogłyby rozwiązać z naukowego punktu widzenia wszelkie rozsądne wątpliwości w odniesieniu do skutków zamierzonych robót dla [obszaru], którego dotyczy«, stosownie do wymogów określonych w wyroku Trybunału z dnia 24 listopada 2011 r., Komisja/Hiszpania (C-404/09, EU:C:2011:768).
  - c) Wskutek upływu pierwotnego okresu obowiązywania zezwolenia na inwestycję zezwolenie to przestało obowiązywać w odniesieniu do całej inwestycji. Do czasu ewentualnego przedłużenia okresu obowiązywania zezwolenia nie wolno prowadzić żadnych objętych nim robót w zakresie realizacji inwestycji.
  - d) Nigdy nie przeprowadzono robót w zakresie realizacji inwestycji objętej zezwoleniem na inwestycję.
- 3) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie [pierwsze] – jakimi względami powinien kierować się właściwy organ przy przeprowadzaniu wstępnej oceny na etapie [pierwszym] zgodnie z art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej? Czy właściwy organ powinien przykładowo wziąć pod uwagę którąkolwiek z następujących kwestii lub wszystkie te kwestie: (i) czy zaszły jakiegokolwiek zmiany w zamierzonych robotach i przeznaczeniu; (ii) czy po wydaniu decyzji o udzieleniu zezwolenia na inwestycję nastąpiła jakakolwiek zmiana w środowisku, np. w zakresie wyznaczenia obszarów europejskich; (iii) czy zaszły jakiegokolwiek istotne zmiany w wiedzy naukowej, np. pojawiły się bardziej aktualne badania dotyczące kwalifikujących się interesów obszarów europejskich?
- Ewentualnie – czy właściwy organ jest zobowiązany do przeprowadzenia oceny oddziaływania całego przedsięwzięcia na środowisko?
- 4) Czy należy wprowadzić rozróżnienie pomiędzy (i) zezwoleniem na inwestycję, które nakłada ograniczenia czasowe związane z okresem działalności (etap eksploatacji) a (ii) zezwoleniem na inwestycję, które nakłada wyłącznie ograniczenia czasowe związane z okresem, w którym mogą być prowadzone roboty budowlane (etap budowy), i które – przy założeniu, że roboty budowlane zostaną ukończone we wskazanym terminie – nie nakłada żadnych ograniczeń czasowych związanych z działalnością lub eksploatacją?
- 5) W jakim zakresie, o ile w ogóle, spoczywający na sądzie krajowym obowiązek dokonywania wykładni przepisów w miarę możliwości zgodnie z przepisami dyrektywy siedliskowej i [Konwencji o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do [wymiaru] sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, sporządzonej w Aarhus w dniu 25 czerwca 1998 r. i zatwierdzonej w imieniu Wspólnoty Europejskiej decyzją Rady 2005/370/WE z dnia 17 lutego 2005 r. (Dz.U. 2005, L 124, s. 1, zwanej dalej „konwencją z Aarhus”)] podlega

warunkowi, by strony sporu wyraźnie podniosły kwestię problemów interpretacyjnych w tym zakresie? W szczególności, jeżeli prawo krajowe przewiduje dwa tryby podejmowania decyzji, z których tylko jeden jest zgodny z dyrektywą siedliskową – czy sąd krajowy jest zobowiązany do dokonywania wykładni prawa krajowego w taki sposób, że można powołać się wyłącznie na zgodny z tą dyrektywą tryb podejmowania decyzji, nawet jeżeli w danej sprawie strony nie wskazały wyraźnie na tę konkretną wykładnię?

- 6) a) Gdyby Trybunał odpowiedział na pytanie [drugie lit. a)] w ten sposób, że należy rozważyć, czy zezwolenie na inwestycję (którego okres obowiązywania ma zostać przedłużony) zostało udzielone na podstawie przepisu prawa krajowego, który w sposób niewłaściwy przetransponował dyrektywę siedliskową – czy sąd krajowy jest zobowiązany do odstąpienia od zastosowania normy krajowego prawa procesowego, która pozbawia osobę sprzeciwiającą się przedsięwzięciu możliwości zakwestionowania ważności wcześniejszego zezwolenia na inwestycję (którego termin obowiązywania wygasł) w związku z późniejszym wnioskiem o udzielenie zezwolenia na inwestycję?
- b) Czy taka norma krajowego prawa procesowego jest niezgodna z obowiązkiem naprawczym, który niedawno został powtórzony w [wyroku z dnia 17 listopada 2016 r., Stadt Wiener Neustadt (C-348/15, EU:C:2016:882)]?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytań pierwszego i drugiego

- 22 Okoliczności wymienione w lit. a)–d) drugiego pytania prejudycjalnego są następujące: pierwotne zezwolenie zostało udzielone na podstawie ustawodawstwa krajowego, które nie transponowało prawidłowo dyrektywy siedliskowej; zezwolenie to nie odnosiło się do tej dyrektywy ani nie zawierało całościowych, precyzyjnych i ostatecznych spostrzeżeń i wniosków, które mogłyby rozwiązać z naukowego punktu widzenia wszelkie rozsądne wątpliwości co do skutków zamierzonych robót; zezwolenie to przestało wywoływać skutki prawne po upływie terminu, który wyznaczono w nim na te roboty, a robót tych nie rozpoczęto.
- 23 Wynika z tego w szczególności, że sąd odsyłający wychodzi z założenia, że w sprawie w postępowaniu głównym pierwotne zezwolenie nie zostało poprzedzone oceną oddziaływania na teren zgodną z oceną wymaganą w art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej.
- 24 W konsekwencji należy uznać, że poprzez pytania pierwsze i drugie, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy decyzję przedłużającą termin pierwotnie ustalony na realizację projektu budowy terminalu regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego należy uznać za zgodę wyrażoną na przedsięwzięcie w rozumieniu art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej, jeżeli pierwotne zezwolenie na realizację przedsięwzięcia nie zostało poprzedzone oceną oddziaływania na dany teren zgodnie z tym przepisem, zezwolenie to przestało wywoływać skutki prawne po upływie terminu, który wyznaczono w nim na te roboty, a robót tych nie rozpoczęto.
- 25 Artykuł 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej ustanawia procedurę oceny, która za pomocą wstępnego badania ma zapewnić, aby zgody na plan lub przedsięwzięcie, które nie są bezpośrednio związane z zagospodarowaniem terenu lub do niego konieczne, ale które mogą w istotny sposób na ów teren oddziaływać, udzielano jedynie wówczas, gdy ten plan lub przedsięwzięcie nie wpłyną niekorzystnie na integralność tego terenu (wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Inter-Environnement Wallonie i Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, pkt 117 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 26 W tym względzie należy przypomnieć, że okoliczność, iż przedsięwzięcie, którego ocena oddziaływania na środowisko jest kwestionowana, nie znajduje się na rozpatrywanych obszarach „Natury 2000”, lecz poza nimi, jak wydaje się mieć miejsce w postępowaniu głównym, w żaden sposób nie wyklucza stosowania wymogów określonych w art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej. Jak wynika bowiem z brzmienia tego przepisu, obejmuje on przewidzianym w nim mechanizmem ochrony środowiska „[k]ażdy plan lub przedsięwzięcie, które nie jest bezpośrednio związane lub konieczne do zagospodarowania terenu, ale które może na ten teren w istotny sposób oddziaływać” (zob. podobnie wyrok z dnia 26 kwietnia 2017 r., Komisja/Niemcy, C-142/16, EU:C:2017:301, pkt 29).
- 27 Przepis ten rozróżnia dwa etapy przewidzianej w nim procedury oceny. W pierwszym z nich, o którym mowa w zdaniu pierwszym tego przepisu, wymaga się, aby państwa członkowskie przeprowadzały odpowiednią ocenę oddziaływania danego planu lub przedsięwzięcia na chroniony teren, w sytuacji gdy istnieje prawdopodobieństwo, że ów plan lub owo przedsięwzięcie może na ten teren w istotny sposób oddziaływać. W drugim etapie, o którym mowa w zdaniu drugim i który następuje po przeprowadzeniu wspomnianej odpowiedniej oceny, ogranicza się udzielenie zgody na realizację takiego planu lub przedsięwzięcia do sytuacji, w których spełniony jest warunek, że plan lub przedsięwzięcie nie wpłynie niekorzystnie na integralność danego terenu, z zastrzeżeniem przepisów art. 6 ust. 4 tej dyrektywy (zob. podobnie wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Inter-Environnement Wallonie i Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, pkt 118, 119).
- 28 W pierwszej kolejności, w celu zbadania, czy decyzja, która przedłuża termin określony w pierwotnym zezwoleniu na realizację terminalu regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego, w przypadku którego roboty nie zostały rozpoczęte, dotyczy „przedsięwzięcia” w rozumieniu art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej, należy przypomnieć, że z orzecznictwa wynika, iż w tym zakresie można uwzględnić pojęcie „przedsięwzięcia” w rozumieniu art. 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy OOS (zob. podobnie wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Inter-Environnement Wallonie i Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, pkt 122 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 29 Ponadto ponieważ definicja pojęcia „przedsięwzięcia” wynikająca z dyrektywy OOS jest węższa niż definicja wynikająca z dyrektywy siedliskowej, Trybunał orzekł, że jeżeli dane działanie jest objęte zakresem stosowania dyrektywy OOS, to tym bardziej musi ono wchodzić w zakres stosowania dyrektywy siedliskowej (wyroki: z dnia 7 listopada 2018 r., Coöperatie Mobilisation for the Environment i in., C-293/17 i C-294/17, EU:C:2018:882, pkt 65; a także z dnia 29 lipca 2019 r., Inter-Environnement Wallonie i Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, pkt 123).
- 30 Wynika z tego, że jeżeli dana działalność jest uważana za „przedsięwzięcie” w rozumieniu dyrektywy OOS, może ona stanowić „przedsięwzięcie” w rozumieniu dyrektywy siedliskowej (wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Inter-Environnement Wallonie i Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, pkt 124 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 31 Otóż definicja pojęcia „przedsięwzięcia” zawarta w art. 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy OOS odnosi się w tiret pierwszym do wykonania prac budowlanych lub innych instalacji lub systemów, a w tiret drugim do innych interwencji w otoczeniu naturalnym i krajobrazie, włącznie z wydobywaniem zasobów mineralnych.
- 32 Ponadto z orzecznictwa Trybunału wynika, że pojęcie „przedsięwzięcia” odpowiada w świetle brzmienia art. 1 ust. 2 lit. a) tiret pierwsze dyrektywy OOS robotom lub interwencjom zmieniającym stan fizyczny miejsca (wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Inter-Environnement Wallonie i Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, pkt 62 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 33 W niniejszym przypadku decyzja o przedłużeniu terminu początkowo ustalonego na budowę terminalu regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego, w przypadku którego robót nie rozpoczęto, spełnia takie kryteria, i należy zatem uznać, że dotyczy „przedsięwzięcia” w rozumieniu dyrektywy OOS.

- 34 Decyzję taką należy zatem uznać również za dotyczącą „przedsięwzięcia” w rozumieniu art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej.
- 35 Niemniej, jak zaznaczyła rzecznik generalna w pkt 32 opinii, jeżeli pewne działania – mając w szczególności na uwadze ich powtarzalność, charakter oraz wymogi wykonywania – należy traktować jako stanowiące jedną operację, można je uznać za jedno i to samo przedsięwzięcie w rozumieniu art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej, zwolnione z ponownej procedury oceny na podstawie tego przepisu (zob. podobnie wyroki: z dnia 14 stycznia 2010 r., Stadt Papenburg, C-226/08, EU:C:2010:10, pkt 47, 48; a także z dnia 7 listopada 2018 r., Coöperatie Mobilisation for the Environment i in., C-293/17 i C-294/17, EU:C:2018:882, pkt 78, 80).
- 36 W niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego wynika, że zezwolenie będące przedmiotem postępowania głównego dotyczy tego samego przedsięwzięcia co przedsięwzięcie, które zostało pierwotnie zatwierdzone.
- 37 Nie można jednak z tego wywnioskować, że zezwolenie takie jak zezwolenie będące przedmiotem postępowania głównego nie podlega z tego tylko względu zastosowaniu art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej.
- 38 W odróżnieniu bowiem od spraw, które doprowadziły do sformułowania orzecznictwa przypomnianego w pkt 35 niniejszego wyroku, zezwolenie takie nie ma za przedmiot odnowienia zezwolenia na działalność powtarzającą się w trakcie prowadzenia działalności, lecz umożliwienie realizacji przedsięwzięcia, które – jak wynika z postanowienia odsyłającego, a w szczególności z opisu irlandzkich ram prawnych – było przedmiotem pierwszego zezwolenia, które to zezwolenie utraciło ważność, przy czym przewidziane roboty nawet nie zostały rozpoczęte.
- 39 Wynika z tego, że zezwolenie to dotyczy „przedsięwzięcia” podlegającego wymogom art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej, niezależnie zresztą od kwestii, czy do przepisu tego należało się zastosować w chwili wydania pierwotnego pozwolenia.
- 40 W drugiej kolejności należy ustalić, czy zezwolenie takie jak zezwolenie będące przedmiotem postępowania głównego stanowi „zgodę” na to przedsięwzięcie w rozumieniu tego przepisu.
- 41 Agencja kwestionuje tę analizę na tej podstawie, że powinny zostać spełnione dwa warunki, a mianowicie musi istnieć uprawnienie do realizacji przedsięwzięcia i musi ono dotyczyć samej istoty tego przedsięwzięcia. W niniejszym przypadku zdaniem agencji te dwie przesłanki nie są spełnione ze względu na to, że w przypadku pierwszej z nich budowa terminalu regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego mogła rozpocząć się z wydaniem pierwotnego zezwolenia, a jeśli chodzi o drugą – zezwolenie będące przedmiotem postępowania głównego przedłuża jedynie okres budowy przedsięwzięcia, nie zmieniając go.
- 42 W tym względzie należy przypomnieć, że o ile dyrektywa siedliskowa nie określa warunków, w jakich organy „wyrażają zgodę” na dane przedsięwzięcie w rozumieniu jej art. 6 ust. 3, o tyle pojęcie „zezwolenia” zawarte w art. 1 ust. 2 lit. c) dyrektywy OOS jest istotne dla zdefiniowania znaczenia tych pojęć (wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Inter-Environnement Wallonie i Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, pkt 142).
- 43 Artykuł 1 ust. 2 lit. c) dyrektywy OOS definiuje wyrażenie „zezwolenie na inwestycję” jako decyzję właściwego organu lub organów, na podstawie której wykonawca otrzymuje prawo do wykonania przedsięwzięcia.
- 44 Wbrew temu, co twierdzi agencja, z wyroku z dnia 7 stycznia 2004 r., Wells (C-201/02, EU:C:2004:12), przytoczonego przez nią na poparcie jej argumentacji, nie wynika, że jedynie decyzja zmieniająca pierwotnie zatwierdzone przedsięwzięcie może stanowić „zezwolenie” w rozumieniu tego przepisu.

Z pkt 44–47 tego wyroku wynika bowiem, że to stwierdzenie upływu ważności pierwotnego zezwolenia oraz fakt, że do dalszego prowadzenia działalności konieczne było nowe zezwolenie, skłoniło Trybunał do uznania, że decyzja pozwalająca na dalsze prowadzenie tej działalności zastąpiła nie tylko brzmienie, lecz również samą istotę pierwotnego zezwolenia, i że decyzja ta stanowiła tym samym nowe zezwolenie.

- 45 Tymczasem, jak wynika z postanowienia odsyłającego, pierwotne zezwolenie przestało wywoływać skutki z upływem terminu dziesięciu lat, który był w nim ustanowiony, i żadne roboty nie mogły już być zrealizowane. Wynika z tego, że z upływem tego terminu pierwotne zezwolenie utraciło ważność i w związku z tym nie zostało ono zmienione zezwoleniem będącym przedmiotem postępowania głównego zezwoleniem, lecz zostało przez nie zastąpione.
- 46 Okoliczność, że przedsięwzięcie rozpatrywane w postępowaniu głównym mogło zostać zrealizowane na podstawie pierwotnego zezwolenia, jest w tym względzie bez znaczenia.
- 47 Z powyższego wynika, że zezwolenie takie jak zezwolenie będące przedmiotem postępowania głównego stanowi nowe zezwolenie w rozumieniu dyrektywy OOS, a w konsekwencji również „zgodę” w rozumieniu art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej.
- 48 W świetle powyższych rozważań na pytania pierwsze i drugie należy odpowiedzieć, że decyzja przedłużająca dziesięcioletni termin ustalony pierwotnie na realizację przedsięwzięcia budowy terminalu regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego powinna zostać uznana za zgodę na przedsięwzięcie w rozumieniu art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej, jeżeli pierwotne zezwolenie na to przedsięwzięcie, które utraciło ważność, przestało wywoływać skutki prawne po upływie terminu, który wyznaczono w nim na te roboty, a robót tych nie rozpoczęto.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 49 Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do wyjaśnienia, w przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, przesłanek zastosowania wymogu odpowiedniej oceny skutków dla danego terenu, przewidzianego w art. 6 ust. 3 zdanie pierwsze dyrektywy siedliskowej, do zezwolenia takiego jak zezwolenie będące przedmiotem postępowania głównego. Sąd odsyłający zmierza w szczególności do ustalenia, czy właściwy organ jest zobowiązany wziąć pod uwagę ewentualne zmiany pierwotnie zatwierdzonych robót i planowanych zastosowań, a także rozwój „kontekstu środowiskowego” i wiedzy naukowej po wydaniu pierwotnie udzielonego zezwolenia. Sąd odsyłający pyta ponadto, czy właściwy organ powinien dokonać oceny oddziaływania całości przedsięwzięcia na teren.
- 50 W tym względzie, jak przypomniano w pkt 27 niniejszego wyroku, art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej rozróżnia dwa etapy przewidzianej w nim procedury oceny, a pierwszy etap, o którym mowa w zdaniu pierwszym tego przepisu, wymaga od państw członkowskich dokonania odpowiedniej oceny oddziaływania danego planu lub przedsięwzięcia na chroniony teren, w sytuacji gdy istnieje prawdopodobieństwo, że ten plan lub to przedsięwzięcie będzie oddziaływać na ten teren w istotny sposób (wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Inter-Environnement Wallonie i Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, pkt 119 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 51 Biorąc w szczególności pod uwagę zasadę ostrożności, uznaje się, że takie ryzyko istnieje, gdy nie można wykluczyć na podstawie najlepszej wiedzy naukowej w tym zakresie, że plan lub przedsięwzięcie może oddziaływać na założenia ochrony terenu. Ocena ryzyka powinna być dokonana w szczególności w świetle charakterystyki i specyficznych uwarunkowań środowiskowych terenu, którego dotyczy plan lub przedsięwzięcie (wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Inter-Environnement Wallonie i Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, pkt 134).

- 52 Odpowiednia ocena oddziaływania planu lub przedsięwzięcia oznacza, że przed wydaniem pozwolenia powinny zostać określone zgodnie z najlepszą wiedzą naukową w danej dziedzinie wszystkie aspekty planu lub przedsięwzięcia, które mogą same lub w połączeniu z innymi planami i przedsięwzięciami oddziaływać na założenia ochrony terenu. Właściwe organy krajowe udzielają zezwolenia na działalność jedynie wówczas, gdy uzyskają pewność, że nie będzie ona miała niekorzystnych skutków dla integralności tego terenu. Ma to miejsce wówczas, gdy z naukowego punktu widzenia nie ma racjonalnych wątpliwości co do braku wystąpienia takich skutków (wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., *Inter-Environnement Wallonie i Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen*, C-411/17, EU:C:2019:622, pkt 120 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 53 Tak więc oceny dokonanej na podstawie art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej nie można uznać za odpowiednią, jeżeli ma ona braki i nie zawiera całościowych, precyzyjnych i ostatecznych spostrzeżeń i wniosków, które mogłyby rozwiązać z naukowego punktu widzenia wszelkie rozsądne wątpliwości w odniesieniu do skutków zamierzonych robót dla terenu chronionego (wyrok z dnia 24 listopada 2011 r., *Komisja/Hiszpania*, C-404/09, EU:C:2011:768, pkt 100).
- 54 Należy również uwzględnić oceny dokonane ewentualnie przy okazji wcześniejszych zezwoleń, aby uniknąć sytuacji, w której to samo przedsięwzięcie podlegałoby kilku ocenom środowiskowym obejmującym wszystkie wymogi dyrektywy siedliskowej (zob. analogicznie wyroki: z dnia 10 września 2015 r., *Dimos Kropias Attikis*, C-473/14, EU:C:2015:582, pkt 55; a także z dnia 22 marca 2012 r., *Inter-Environnement Bruxelles i in.*, C-567/10, EU:C:2012:159, pkt 42).
- 55 Jednakże uwzględnienie takich wcześniejszych ocen przy przyjmowaniu zezwolenia przedłużającego okres budowy przedsięwzięcia takiego jak zezwolenie będące przedmiotem postępowania głównego może wykluczyć ryzyko istotnego oddziaływania na chroniony teren tylko wtedy, gdy zawierają one całościowe, precyzyjne i ostateczne wnioski, które mogłyby rozwiązać wszelkie rozsądne wątpliwości naukowe co do skutków robót, i pod warunkiem, że odpowiednie dane środowiskowe i naukowe nie uległy zmianie, że przedsięwzięcie nie zostało zmienione i że nie istnieją inne plany lub przedsięwzięcia, które należy uwzględnić.
- 56 Wynika z tego, że do właściwego organu należy dokonanie oceny, czy zezwolenie takie jak zezwolenie będące przedmiotem postępowania głównego, które przedłuża termin pierwotnie wyznaczony w pierwszym zezwoleniu na realizację przedsięwzięcia budowy terminalu regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego, powinno być poprzedzone odpowiednią oceną oddziaływania przewidzianą w art. 6 ust. 3 zdanie pierwsze dyrektywy siedliskowej, a jeśli tak, to czy powinna ona obejmować całe przedsięwzięcie czy jego część, z uwzględnieniem w szczególności zarówno przeprowadzonej ewentualnie oceny wcześniejszej, jak i ewentualnych zmian istotnych danych środowiskowych i naukowych, lecz również ewentualnej zmiany przedsięwzięcia lub istnienia innych planów lub przedsięwzięć.
- 57 W niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego wynika, że projekt budowy terminalu regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego miał być zrealizowany w pobliżu dwóch terenów chronionych i że pierwotne zezwolenie nie zostało poprzedzone oceną zawierającą całościowe, precyzyjne i ostateczne wnioski, które mogłyby rozwiązać z naukowego punktu widzenia wszelkie rozsądne wątpliwości w odniesieniu do skutków zamierzonych robót dla tych terenów.
- 58 Okazuje się z jednej strony, że nie można wykluczyć, iż takie przedsięwzięcie może oddziaływać w istotny sposób na wspomniane tereny, a z drugiej strony – że takie okoliczności, których ustalenie należy do sądu odsyłającego, mogą wymagać, aby zezwolenie takie jak zezwolenie będące przedmiotem postępowania głównego było poprzedzone odpowiednią oceną oddziaływania wymaganą w art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej. Wynika z tego również, że taka ocena nie może polegać na zwykłej aktualizacji oceny, która mogła być uprzednio przeprowadzona, lecz powinna polegać na pełnej ocenie oddziaływania całości przedsięwzięcia na te same tereny.

59 W świetle powyższych rozważań na pytanie trzecie należy odpowiedzieć, że do właściwego organu należy dokonanie oceny, czy decyzja o przedłużeniu początkowo wyznaczonego terminu na realizację przedsięwzięcia budowy terminalu regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego, w przypadku którego pierwotne zezwolenie utraciło ważność, powinna być przedmiotem odpowiedniej oceny oddziaływania, o której mowa w art. 6 ust. 3 zdanie pierwsze dyrektywy siedliskowej, oraz, w razie potrzeby, czy ocena ta powinna dotyczyć całego przedsięwzięcia czy jego części, z uwzględnieniem w szczególności zarówno przeprowadzonej ewentualnie oceny wcześniejszej, jak i ewentualnych zmian istotnych danych środowiskowych i naukowych, lecz również ewentualnej zmiany przedsięwzięcia lub istnienia innych planów lub przedsięwzięć. Tej oceny oddziaływania należy dokonać, jeżeli na podstawie najlepszej wiedzy naukowej w danej dziedzinie nie można wykluczyć, że przedsięwzięcie to wpłynie na założenia ochrony danego terenu. Wcześniejsza ocena tego przedsięwzięcia przeprowadzona przed wydaniem pierwotnego zezwolenia na inwestycję może wykluczyć to ryzyko tylko wtedy, gdy zawiera całościowe, precyzyjne i ostateczne wnioski, które mogą z naukowego punktu widzenia rozwiązać wszelkie racjonalne wątpliwości co do skutków robót, z zastrzeżeniem braku zmian w istotnych danych środowiskowych i naukowych, ewentualnej zmiany przedsięwzięcia lub istnienia innych planów lub przedsięwzięć.

W przedmiocie pytania czwartego

60 Poprzez pytanie czwarte sąd odsyłający dąży zasadniczo do ustalenia, czy odpowiedzi na pytania od pierwszego do trzeciego będą odmienne w zależności od tego, czy zezwolenie na przedsięwzięcie wskazuje termin dla potrzeb etapu eksploatacji, czy też wyznacza jedynie termin na etap realizacji przedsięwzięcia, pod warunkiem że roboty zostaną zakończone w tym terminie.

61 Należy w tym względzie zauważyć, że rozróżnienie pomiędzy tymi dwoma rodzajami zezwoleń wydaje się nie mieć wpływu na spór w postępowaniu głównym.

62 W konsekwencji, ponieważ odesłanie prejudycjalne nie ma służyć wydawaniu opinii doradczych w przedmiocie kwestii ogólnych i hipotetycznych, lecz ma być podyktowane rzeczywistą potrzebą skutecznego rozstrzygnięcia sporu (wyrok z dnia 26 marca 2020 r., Miasto Łowicz i Prokurator Generalny, C-558/18 i C-563/18, EU:C:2020:234, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo), należy stwierdzić niedopuszczalność pytania czwartego.

W przedmiocie pytania piątego

63 Poprzez pytanie piąte sąd odsyłający zmierza do ustalenia, w jakim zakresie spoczywający na sądzie krajowym obowiązek dokonywania wykładni przepisów krajowych w najszerszym możliwym zakresie zgodnie z przepisami dyrektywy siedliskowej i konwencji z Aarhus jest uzależniony od wymogu, by strony postępowania głównego wyraźnie podniosły takie kwestie interpretacyjne. W szczególności, w sytuacji gdy prawo krajowe przewiduje dwa tryby podejmowania decyzji, z których tylko jeden jest zgodny z dyrektywą siedliskową, sąd odsyłający pyta, czy sąd krajowy jest zobowiązany do dokonywania wykładni prawa krajowego w taki sposób, że można powołać się wyłącznie na zgodny z tą dyrektywą tryb podejmowania decyzji, nawet jeżeli w danej sprawie strony nie powołały się wyraźnie na taką wykładnię?

64 Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że wyłącznie do sądu krajowego, przed którym zawisł spór w postępowaniu głównym i który powinien przyjąć na siebie odpowiedzialność za mające zapaść orzeczenie sądowe, należy dokonanie oceny, w świetle szczególnych okoliczności sprawy, zarówno konieczności wydania orzeczenia w trybie prejudycjalnym po to, aby tenże sąd krajowy był w stanie wydać swoje orzeczenie, jak i znaczenia dla sprawy pytań zadanych Trybunałowi (wyrok z dnia 19 grudnia 2019 r., Junqueras Vies, C-502/19, EU:C:2019:1115, pkt 55 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 65 Wynika stąd, że pytania zadane przez sądy krajowe korzystają z domniemania posiadania znaczenia dla sprawy, a odmowa wydania przez Trybunał rozstrzygnięcia w przedmiocie tych pytań jest możliwa tylko wtedy, gdy wykładnia, o którą się zwrócono, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub z przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, gdy problem jest natury hipotetycznej bądź gdy Trybunał nie dysponuje informacjami w zakresie stanu faktycznego lub prawnego, które są niezbędne do udzielenia przydatnej odpowiedzi na owe pytania (wyrok z dnia 19 grudnia 2019 r., Junqueras Vies, C-502/19, EU:C:2019:1115, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 66 Należy zauważyć na wstępie, że piąte z zadanych pytań nie wskazuje w sposób wystarczająco precyzyjny postanowień konwencji z Aarhus, o których wykładnię wniesiono.
- 67 Z postanowienia odsyłającego i z uwag na piśmie przedstawionych Trybunałowi wynika ponadto, że pytanie to zostało zadane, ponieważ sąd odsyłający pragnie zaznaczyć, iż przepis krajowy, na podstawie którego wydano zezwolenie będące przedmiotem postępowania głównego, jest błędny, gdyż istnieje inny przepis, w tym przypadku art. 42 PDA 2000, który, interpretowany w świetle art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej, jest zgodny z prawem Unii. Jednakże skarżąca w postępowaniu głównym nie powołała się na to naruszenie prawa i w związku z tym nie może one zostać uwzględnione z urzędu przez sąd odsyłający.
- 68 Wynika z tego, że pytanie piąte dotyczy w rzeczywistości możliwości oparcia się przez sąd krajowy na wykładni przepisu krajowego zgodnej z prawem Unii w celu uwzględnienia z urzędu niezgodności z tym prawem innego przepisu krajowego, który służy jako podstawa prawna zezwolenia będącego przedmiotem postępowania głównego.
- 69 Niemniej, jak zauważyła rzecznik generalna w pkt 61 i 68 opinii, nie jest jasne, z jakich powodów sąd odsyłający miałby ustalać odpowiednią podstawę prawną zezwolenia będącego przedmiotem postępowania głównego, gdyby musiał jednak stwierdzić, że zezwolenie to zostało wydane z naruszeniem art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej, przy czym należy podkreślić, że z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, wydaje się wynikać, iż Friends of the Irish Environment podniosło jak najbardziej, że art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej „został naruszony”.
- 70 Należy dodać, że z postanowienia odsyłającego nie wynika jasno, czy prawo irlandzkie zakazuje w każdym przypadku uwzględnienia przez sąd krajowy z urzędu zarzutów, które nie zostały podniesione przez skarżącego.
- 71 Wynika z tego, że Trybunał nie dysponuje informacjami w zakresie stanu faktycznego i prawnego niezbędnymi do udzielenia użytecznej odpowiedzi na pytanie piąte, a zatem pytanie to jest niedopuszczalne.

W przedmiocie pytania szóstego

- 72 Poprzez pytanie szóste sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy w przypadku, w którym na pytanie drugie lit. a) należy odpowiedzieć w ten sposób, że zastosowanie art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej do zezwolenia takiego jak zezwolenie będące przedmiotem postępowania głównego zależy od braku poszanowania tego przepisu przy udzieleniu pierwotnego zezwolenia, prawo Unii należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się ono krajowemu przepisowi proceduralnemu, który w ramach skargi na zezwolenie takie jak zezwolenie będące przedmiotem postępowania głównego uniemożliwia skarżącemu podniesienie zarzutu, że z tego powodu udzielone pierwotnie zezwolenie jest niezgodne z prawem. Sąd ten pyta ponadto, czy taki przepis proceduralny jest zgodny z ciężącym na państwach członkowskich obowiązkiem usuwania naruszeń prawa Unii.

- 73 Otóż z odpowiedzi udzielonej na pytania pierwsze i drugie wynika, że poszanowanie dyrektywy siedliskowej przez zezwolenie takie jak pierwotne zezwolenie nie ma znaczenia dla oceny, czy zezwolenie takie jak zezwolenie będące przedmiotem postępowania głównego stanowi zgodę na przedsięwzięcie w rozumieniu art. 6 ust. 3 tej dyrektywy.
- 74 Z powyższego wynika, że udzielenie odpowiedzi na pytanie szóste nie jest konieczne.

W przedmiocie kosztów

- 75 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Decyzja przedłużająca dziesięcioletni termin ustalony pierwotnie na realizację przedsięwzięcia budowy terminalu regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego powinna zostać uznana za zgodę na przedsięwzięcie w rozumieniu art. 6 ust. 3 dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, jeżeli pierwotne zezwolenie na to przedsięwzięcie, które utraciło ważność, przestało wywoływać skutki prawne po upływie terminu, który wyznaczono w nim na te roboty, a robót tych nie rozpoczęto.**
- 2) **Do właściwego organu należy dokonanie oceny, czy decyzja o przedłużeniu początkowo wyznaczonego terminu na realizację przedsięwzięcia budowy terminalu regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego, w przypadku którego pierwotne zezwolenie utraciło ważność, powinna być przedmiotem odpowiedniej oceny oddziaływania, o której mowa w art. 6 ust. 3 zdanie pierwsze dyrektywy 92/43, oraz, w razie potrzeby, czy ocena ta powinna dotyczyć całego przedsięwzięcia czy jego części, z uwzględnieniem w szczególności zarówno przeprowadzonej ewentualnie oceny wcześniejszej, jak i ewentualnych zmian istotnych danych środowiskowych i naukowych, lecz również ewentualnej zmiany przedsięwzięcia lub istnienia innych planów lub przedsięwzięć.**

Tej oceny oddziaływania należy dokonać, jeżeli na podstawie najlepszej wiedzy naukowej w danej dziedzinie nie można wykluczyć, że przedsięwzięcie to wpłynie na założenia ochrony danego terenu. Wcześniejsza ocena tego przedsięwzięcia przeprowadzona przed wydaniem pierwotnego zezwolenia na inwestycję może wykluczyć to ryzyko tylko wtedy, gdy zawiera całościowe, precyzyjne i ostateczne wnioski, które mogą z naukowego punktu widzenia rozwiązać wszelkie racjonalne wątpliwości co do skutków robót, z zastrzeżeniem braku zmian w istotnych danych środowiskowych i naukowych, ewentualnej zmiany przedsięwzięcia lub istnienia innych planów lub przedsięwzięć.

Podpisy